ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԶՈՀԵՐՈՒ ՍՐԲԱԴԱՍՄԱՆ ՀԱՐՑԸ

Posted on August 10, 2013 by Keghart

Category: Opinions

Հայ Եկեղեցին Եւ Մեծ Եղեռնի Չոհերու Սրբադասման Հարցը Հայոց Ցեղասպանութեան 100-րդ Տարելիցին Ընդառաջ

Դոկտ. Աբէլ Քհնյ. Մանուկեան, 17 Օգոստոս 2013

«Իմաստութիւնը հայեցողական դրութիւններ կ’ուզէ ու կու տայ, Գիտութիւնը՝ օրէնքներ,գրականութիւնը՝ երկեր, արուեստը գեղեցկութեան գործեր, Եկեղեցին սակայն՝ ՍՈՒՐԲԵՐ...»:
Շահան Ռ. Պէրպէրեան

Սոյն՝ «Հայոց Եկեղեցին Եւ Մեծ Եղեռնի Նահատակներու Սրբադասման Հարցը» յօդուածը կը քննարկէ հայութեան համար ամենազգայուն նիւթերէն մէկը:

Նահատակներու սրբադասման հարցը արծարծուած է դեռ եւս Հայաստանի Առաջին Հանրապետութեան շրջանին: 25 Մարտ 1920 թուականին անուանի գրող Վրթանէս Փափազեանը, որ Վաղարշապատի դպրոցի տեսուչն էր, նամակով մը կը դիմէ Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գեւորգ Ե. Սուրենեանցին՝ առաջարկելով Հայոց Տօնացոյցի մէջ ամրագրել Ապրիլի 11-ը (հին տոմարով)՝ իբրեւ «Յիշատակ 760 հայ նահատակ մտաւորականների, որոնք ընկան համաշխարհային մեծ պատերազմի օրերին՝ թրքական վայրագ սրից»: Նոյն առաջարկը ան կը ներկայացնէ նաեւ Հանրապետութեան խորհրդարանին, կրթութեան եւ արուեստի նախարարին: Հայոց Հայրապետն անմիջապէս կ’արձագանգէ՝ յատուկ շրջաբերականով մը Երեւանի, Բաքուի, Թիֆլիսի վիճակային կոնսիստորիաներուն և Ղարաբաղի կառավարչին յանձնարարելով Հոգեհանգիստ կատարել «ի յիշատակ 1915 թ. Ապրիլի 11-ին Կ. Պոլիս եւ Հայաստանի բոլոր գաւառներում նահատակուած թուով 760 մտաւորականների եւ հոգեւորականների»:

Հայ Եկեղեցին Եւ Մեծ Եղեռնի Չոհերու Սրբադասման Հարցը Հայոց Ցեղասպանութեան 100-րդ Տարելիցին Ընդառաջ

Դոկտ. Աբէլ Քհնյ. Մանուկեան, 17 Օգոստոս 2013

«Իմաստութիւնը հայեցողական դրութիւններ կ’ուզէ ու կու տայ, Գիտութիւնը՝ օրէնքներ,գրականութիւնը՝ երկեր, արուեստը գեղեցկութեան գործեր, Եկեղեցին սակայն՝ ՍՈՒՐԲԵՐ...»:
Շահան Ռ. Պէրպէրեան

Սոյն՝ «Հայոց Եկեղեցին Եւ Մեծ Եղեռնի Նահատակներու Սրբադասման Հարցը» յօդուածը կը քննարկէ հայութեան համար ամենազգայուն նիւթերէն մէկը:

Նահատակներու սրբադասման հարցը արծարծուած է դեռ եւս Հայաստանի Առաջին

Հանրապետութեան շրջանին: 25 Մարտ 1920 թուականին անուանի գրող Վրթանէս Փափազեանը, որ Վաղարշապատի դպրոցի տեսուչն էր, նամակով մը կը դիմէ Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գևորգ Ե. Սուրենեանցին՝ առաջարկելով Հայոց Տօնացոյցի մէջ ամրագրել Ապրիլի 11-ը (հին տոմարով)՝ իբրև «Յիշատակ 760 հայ նահատակ մտաւորականների, որոնք ընկան համաշխարհային մեծ պատերազմի օրերին՝ թրքական վայրագ սրից»: Նոյն առաջարկը ան կը ներկայացնէ նաև Հանրապետութեան խորհրդարանին, կրթութեան եւ արուեստի նախարարին: Հայոց Հայրապետն անմիջապէս կ'արձագանգէ՝ յատուկ շրջաբերականով մը Երեւանի, Բաքուի, Թիֆլիսի վիճակային կոնսիստորիաներուն և Ղարաբաղի կառավարչին յանձնարարելով Հոգեհանգիստ կատարել «ի յիշատակ 1915 թ. Ապրիլի 11-ին Կ. Պոլիս եւ Հայաստանի բոլոր գաւառներում նահատակուած թուով 760 մտաւորականների եւ հոգեւորականների»:

70-ական թուականներէն սկսեալ, մեծաւ մասամբ եկեղեցական շրջանակներէն ներս, այս նիւթը տարբեր հանգրուաններով կրկին արծարծուած է կարգ մը երախտաշատ հոգեւորականներու կողմէ՝ յանձինս Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի, Գարեգին Բ. Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսի, Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարք Շնորհք Արք. Գալուստեանի, Տիրան Արք. Ներսոյեանի, Զարեհ Արք. Ազնաւորեանի եւ Մեսրոպ Արք. Աշճեանի:

Մեծ Եղեռնի նահատակներու սրբադասումը Հայաստանեայց Առաք. Եկեղեցւոյ դեռ անկատար մնացած հոգեւոր-բարոյական պարտքն է հանդէպ բիւրաւոր իր այն զաւակներուն, որոնք քրիստոնէական հաւատքի փայլուն վկայութեամբ եւ արեան մկրտութեան կրկնակի պատարագումով իրենց կեանքը տուին պահպանելու համար իրենց հայադրոշմ ինքնութիւնը:

Հայոց Ցեղասպանութեան 100-ամեակը, զոր համայն հայութիւնը պիտի նշէ 2015 թուականին, արդարեւ Հայ Եկեղեցիին կը ներկայացնէ լաւագոյն առիթը իրականացնելու համար իր էութեան խորքէն բխող այս մասնաւոր առաքելութիւնը՝ սրբադասելով Մեծ Եղեռնի նահատակները: Սոյն որոշումը, ամէն բանէ առաջ, արդար եւ նուիրական պարտք մըն է, միաժամանակ արտա- յայտութիւնն է հրամայական պահանջքի մը՝ իր ազգային եւ եկեղեցական, ինչպէս նաեւ միջազգային նշանակութեամբ:

Ցաւալին այն է, որ չափազանց արդիական եւ հետաքրքիր այս նիւթը բաւարար չափով ներկայացուած չէ հայ հասարակութեան, նաեւ այս մասին իր համապատասխան անդրադարձն ու գնահատականը տուած չէ մեր հանրային կարծիքը: Կրնայ ըլլալ, որ ոմանք հարցը դիտարկեն մեկնելով այլ հայեցակէտերէ եւ առաջադրեն իրարամերժ ու տարակարծիք տեսակէտներ, ուրիշներ արտայայտուին առաջարկն ընդունելու եւ զայն ամրագրելու համակ համոզումներով. միեւնոյնն է, հայ հասարակութեան բացարձակ իրաւունքն է տեղեկանալ եւ հոգեմտաւոր անդրադարձ ցուցա- բերել այս հիմնահարցի նկատմամբ, թէ ինչո՞ւ համար եւ ինչպէ՞ս պիտի սրբադասուին ցեղասպանութեան զոհ

դարձած մեր մէկուկէս միլիոն նահատակները:

Տարբեր պրիսմակներէ մեկնաբանուելով նիւթը հանրային կարծիքին մօտ ինչպիսի երանգաւորումներ ալ ստանայ, իրենց հայկական ծագումին եւ քրիստոնէական պատկանելիութեան համար ցայսօր անպատիժ ցեղասպա-նութեան մը միլիոնաւոր զո-հերուն սրբադասման անհրաժեշտութիւնը է՛ ու կը մնայ ազգային անժամանցելի արժէք մը՝ բարոյական անհամեմատելի պարտաւորութիւն մը:

Լիայոյս ենք, որ այս հրամայական պահանջքին իրակա- նացումը ճամբայ մը չի բանար չարաշահումներու, չի դառնար առիթ յոռի բարքերու սանձազերծումի, յետագայ սրբադասումները դարձնելով եկեղեցիին համար գործարք՝ շահութաբեր նպատակ-ներու: Ի խորոց սրտի աղօթենք եւ անձկայրեաց մաղթենք, որ եկեղեցւոյ իշխանաւորներ տուրք չեն տար իրենց անձնական հակումներուն, եւ իրենց վստահուած հեղինակու-թիւնը չարաշահելով ընթացք չեն տար կամայական սրբադասումներու. նաեւ քաղա-քական գործիչներ եկեղեցիին վրայ չեն պարտադրեր իրենց կամքը՝ սրբադասել տալով իրենց կուսակցական ընկերները, իսկ ազգային բարերարներ կամ մեծահարուստներ՝ հնչուն ոսկիով ու արծաթով իրենց ընտանիքի ննջեցեալ անդամներէն մին կամ միւսը:

Եկեղեցւոյ սուրբերը պէտք է ըլլան Աստուծոյ ներկայութեան ծորումով փայլած եւ քրիստոնէական ջերմ հաւատքի գործերով վկայուած անձեր: Անոնք իրենց առաքինա-զարդ վարքով, աղօթանուէր կեանքով ու քրիստոնէական սիրոյ գերագոյն զոհողութիւն-ներու պատրաստակամութեամբ հասած պէտք է ըլլան հոգեւոր լուսաւորութեան եւ բա-րոյական կատարելութեան մակարդակին: Գտնուելով Ս. Հոգիի պարգեւած մասնաւոր շնորհքին եւ ըլլալով ներգրաւուած Աստուծոյ խորին ու գերահրաշ խորհուրդին մէջ, անոնք պէտք է օրինակելի ու վաւերական ներշնչողներ հանդիսանան Տէրունաւանդ լոյս հաւատքին եւ ճշմարտապէս հոգեկան բարձր կեանքի մը սնունդը բաշխեն հայ հա-ւատացեալներուն:

Սուրբը ան է, որ ջերմեռանդ զգացումներով կը համակէ մեր հոգին, որուն նուիրական անունն ու յիշատակը պատկառանք կ’ազդէ մեր անձին, եւ լուսապսակ կերպարը անոր վստահութիւն կը ներշնչէ մեր սրտին՝ վառելու համար մոմ մը իր հոգեւոր ներկայութեան առջեւ, խնդրելով իր բարեխօսութիւնը մեր Տէր եւ Փրկիչ Յիսուս Քրիս-տոսի մօտ՝ մեր մեղքերու քաւութեան, թողութեան եւ հոգիի փրկութեան համար:

Յօդուածի ամբողջական պատճէնը՝
Մեծ Եղեռնի Զոհերու Սրբադասման Հարցը (2)